

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

ADUNAREA EPARHIALĂ

În Dumineca Samarincii, 28 Aprilie c. s'a deschis adunarea eparhială, ținând trei zile.

Deschiderea a fost premersă de sfta liturghie săvârșită de însuși P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, asistat de protoiereii Dr. Seb. Stanca cons. ep., D. Antal rev. ep., protopopii Alex. Baba, Nic. Vasii și Gheorghe Oprean, protodiaconul Dr. I. Vască dec. Academiei și V. Bogdan. Biserica a fost arhiplină. Au fost prezenți majoritatea membrilor adunării eparhiale, dintre cari am relevat pe dnii prof. Alex. Lapedatu, Dr. I. Lupaș, I. Lapedatu, foști miniștri, cons. ep. A. Ludu, Dr. V. Sava, protopopii V. Gan, Șt. Rusu, Petru Popovici, Iov. Mureșian, Z. Man, A. Muntean, R. Popa, I. Ghiurișan, I. Furdui, Dr. A. Buzdug, Dr. I. Pașca, dnii prof. Sex. Pușcariu, Nic. Bogdan, Dr. V. Moldovan, Dr. Candin David, Dr. Remus Furdui, Dr. V. Pahone, Dr. Gh. Pavel, A. Bejan, Dr. E. Dandea, A. Mandea, Dr. L. Chirilă etc.

După rugăciunea de invocare a Duhului Sfânt, P. Sf. Sa deschizând ședința a rostit următoarea cuvântare:

„CHRISTOS A ÎNVIAT!“
DOMNILOR DEPUTAȚI,

Vă salut cu toată dragostea mea de părinte sufletesc — din prilejul întrunirii noastre în adunarea eparhială ordinară a acestui an, în care ne vom da seamă despre străduințele depuse întru consolidarea Eparhiei noastre — pe teren religios-moral-cultural și economic.

Constat dela acest loc fără înconjur, că în anii din urmă putând așeza preoți cu pregătire completă, absolvenți ai Academiei noastre teologice, nădăjduim să creiăm o

pleiadă de colaboratori și apostoli în munca grea pentru luminarea poporului, convinși că turma fără păstori trezi și vrednici; este amenințată zi de zi de lupi răpitori, cari descind adeseori la noi și pe la noi în piei de miel cu scopuri ascunse.

Nu este nici un secret, că părțile aceste nordice ale Ardealului cu pământ puțin și neroditor, în trecut cu școli ca vai de ele, cu administrație păcătoasă, au fost date pradă întunerecului și opera de îndreptare reclamă o muncă continuă, serioasă și istovitoare ca să ajungem pe frații din părți mai binecuvântate și mai ocrotite de razele luminei.

Statul nostru național român trebuie să-și îndrepte privirile spre aceste părți cu mai multă munificență și generositate, ca să vindecăm ranele înfipte în trupul fiilor bisericii noastre și în instituțiile noastre religioase și nu celor cari înnoată în averi și se resfață în palate culturale — ridicate de statul lor de pe vremuri, să le vină acum în ajutor, ci atunci când va fi îngrijit de poporul nostru oropsit, când va fi făcut cantine școlare în comunele de pe câte o rază de 8—12 kilometri, că să poată învăța și fiii neamului nostru carte, fiind de ajuns cele sute și mii de ani cât au purtat jugul răbdării și al chinurilor trupești și sufletești. Pân'ce stăm în colibi întunecoase și în case închiriate necorăspunzătoare în loc de Internate nu înțelegem rostul ajutoarelor solicitate de cei tari.

Când vom fi egal — la egal — atunci să ne bucurăm de beneficii egale — de drepturi și datorințe egale în stat și către stat.

Până atunci nesocotirea noastră — și a intereselor noastre religioase naționale și

culturale, o considerăm de cel mai mare păcat — contra însăși existenței statului nostru care nu are și nu poate să aibă în veci alți stâlpi mai puternici și mai rezistenți, decât credincioșii bisericii noastre ortodoxe pe cari se poate răzîm în orice împrejurări și Dinastia și Statul român.

Să mi-se ierte aceasta digresiune, dar eram dator de mult să pun degetul pe rană și să spun că n'am fost înțeleși de ajuns și n'am fost sprijiniți în măsura cuvenită, căci altcum nu am sta în al zecelea an al imperiului național român, în bisericuța aceasta făcută în vremi grele pentru 200—300 credincioși umili, când azi numărăm peste 15.000 fii aleși ai bisericii noastre numai în orașul Cluj — și când Clujul e și reședința unei Episcopii ortodoxe române.

Satele s'au trezit mai mult la viață nouă — credincioșii își îmbie darurile lor benevole și impozitele culturale le supoartă cu înțelegere creștinească — pân'ce parohiile din orașe cu cei mai aleși și distinși fii ai bisericii, — mulți în situații nevisate — nu pot stringe bunăoară la Cluj o sumă, să poată ridica în partea spre gară o casă lui Dumnezeu — deși toți știu — toți sunt convinși, că afară de Catedrala în zidire am avea neapărată trebuință de cel puțin încă 3 biserici parohiale în părțile unde se găsesc împrăștiați credincioșii noștri dela periferii, ca să le propovăduim și lor cuvântul lui Dumnezeu — și să ducem lupta contra sectarilor — cari sunt și dușmani ai bisericii, și dușmani ai Statului deopotrivă.

Fac un apel călduros către toată suflarea intelectuală a ortodocșilor noștri din Cluj, să nu aștepte totul dela stat, care are și el greutățile lui, ci să se grupeze mai strâns în jurul bisericii strămoșești și să o înalțe și ridice, prin jertfa lor, prin dragostea lor și prin rodul muncii lor, căci altcum toată truda noastră, toate străduințele noastre, toate opintirile noastre vor rămânea în deșert și când inima nu este deplin sănătoasă — toate mădularele ajung în suferință.

Să ne întărim la centru — căci centrul e mai asaltat și mai luat la țintă, să ne înarmăm cu armele credinței și dragostei creștinești — căci numai sub influința lor binefăcătoare vom eși la limanul doririlor și aspirațiilor noastre.

Să ne angajăm cu toții la lupta cea sfântă și biruitoare a credinței, prin care vom sdrobi toate piedecile, ce ni-se aruncă în cale, fie prin vitregia vremilor, fie prin răutatea oamenilor și ne vom putea învrednici și noi să rostim cu bucurie și mângăere sufletească cuvântul apostolului Pavel „Luptă bună am luptat, cursul am plinit, credința am păzit“. (II. Timotei 8, 7).

Cu aceste cuvinte declar adunarea ordinară anuală deschisă.

Sfârșită cuvântarea P. Sf. Sa este îndelung ovaționat, ca semn de caldă simpatie și apreciere a constatărilor făcute și a aleșelor îndemnuri date.

Se constată prin apel nominal prezența majorității membrilor, se constituie biroul alegându-se ca notar general de ședință Dr. V. Sava. După aceasta se procedează la constituirea comisiunilor organizatoare, bisericească, culturală, economică și verificatoare, invitându-se membrii comisiunilor, ca fiecare să'și aleagă un președinte și un raportor.

Pentru pregătirea lucrărilor comisiunile se convoacă pe ora 4 d. m. în birourile Cons. eparhial.

Președintele anunță ședința următoare pe a doua zi la ora 10 a. m. în sala prefecturii județului și se ridică ședința. Membrilor prezenți li-se împarte raportul consiliului eparhial către adun. eparhială, tipărit în broșură.

Toți membrii se întrunesc apoi în salonul de recepții al reședinței episcopoești pentru a prezenta P. Sf. Sale omagiile lor. P. On. protopop Vasile Gan aduce elogii P. Sf. Sale pentru munca extraordinară săvârșită în cursul acestor 10 ani. În anul 1919 când a venit în Cluj ca vicar, nici n'avea unde să'și aplece capul, fiind nevoit să stea câteva zile în vagonul cu care a venit. Azi eparhia are de toate, progresând într'un mod surprinzător. Întreg acest progres este datorit în primul rând muncii uriașe săvârșite de către P. Sf. Sa, făcute cu adevărată jertfire de sine, cu pricepere și cinste desăvârșită. Încheie adresându-i urări de bine, sănătate și fericire spre binele și întărirea bisericii noastre ortodoxe. P. Sf. Sa e îndelung ovaționat.

P. Sf. Sa vădit emoționat a răspuns

următoarele: În cuvântarea mea de introducere în scaunul episcopesc am spus, că doresc dela bunul Dumnezeu, numai atâtea zile, cât voi putea fi de folos bisericii mele. Până acum mulțumesc Celui de sus că în deplină sănătate, mi-a dat să îndeplinesc o bună parte din misiune aici în Cluj. Toate câte se văd astăzi realizate în cuprinsul eparhiei și cu deosebire în centrul ei, nu se datoresc numai mie, ci și colaboratorilor mei.

Și eu sunt numai un singur om, care la venirea mea am adus trei comori sufletești, munca, cinstea și dragostea de biserică. Acestea le-am căutat și pus în lucrare și la colaboratorii mei și în felul acesta am ajuns să facem împreună toate câte azi le vedeți și le apreciați.

O bună parte din succes se datorește și bunelor raporturi de dragoste și bună înțelegere ce au existat între noi. În totdeauna ne-am străduit să încunjurăm conflictele și neînțelegerile. Stăpâniți de astfel de virtuți vom putea să continuăm și pe mai departe munca ce ni-se mai cere în aceeași măsură ca și până acum, făcând zid de apărare și întărire scumpei noastre biserici ortodoxe. Vă mulțumesc pentru toate făcându-vă aceleași urări de bine și sănătate.

Sfârșitul cuvântării a fost acoperit de un ropot de aplauze și P. Sf. Sa viu ovationat.

Darea de seamă despre lucrările adunării eparhiale urmează în numărul viitor.

DE ZIUA UNIRII.

Visul nostru s'a împlinit la Alba-Iulia în ziua de 1 Decembrie, zi istorică pentru neamul nostru românesc, în care s'a votat alipirea românilor ardeleni cu regatul României, scăpând din jugul blăstămat al asupritorilor. Generația noastră a avut fericirea să trăiască zilele cari vor rămânea cele mai epocale din întreaga istoria Românilor. În anul acesta la 10 Mai se prăznuiește la Alba-Iulia unirea Românilor de dincoace de Carpați cu Patria mamă, Regatul vechiu. Toată suflarea românească va petrece câteva ceasuri de recunoștință

față de faptele zămislite de bărbații mari ai națiunii noastre. Astfel de clipe au darul să trezească în noi simțul că suntem națiune chemată a lucra la binele omeniei întregi.

Aceste momente ale trecutului datorii suntem a le lumina cu făclii de pomenire, noi cei scăpați de jugul străin. Amintirea suferințelor trecute le vom lăsa moștenire urmașilor noștri, ca să știe prețului cu atât mai bine fericirea vremurilor mari ce au sosit ca un răsărit de soare și pentru noi românii. Mulțumim lui Dumnezeu, că și-a adus aminte de noi în zilele năcazului și ne-a izbăvit dintr'ânsele.

De 10 ani suntem uniți cu frații de dincolo de Carpați, de atunci raporturile de viață românească s'au îmbunătățit, am început a înainta în toate ramurile, dând dovadă că azi nu ne mai apasă loviturile de odinioară.

Dela un colț la altul al Ardealului nostru, în toate orașele, în toate satele și în cele mai depărtate cătune răsună graiul nostru dulce românesc. Toată administrația, toate școlăle cari s'au înmulțit, sunt conduse de conducători de un sânge și de o lege cu noi, iar cuvântul Domnului în biserici răsună fără nici o teamă de jandarmul cu pene de cocoș care pândește pe la ferestre.

Privind deci actul măreț al unirii tuturor Românilor, să ne strângem rândurile și să ne adunăm puterile, contribuind unul fieștecare la făurirea fericirii în țara noastră. Spre scopul acesta avem să tindem cu toții și îndeosebi acum după ce a trecut un deceniu dela unire văzându-i roadele. Istoria ne învață, că nu trebuie să așteptăm nimic dela fiii altor neamuri, ci dela propriile noastre puteri, deci să lăpădam dela noi orice intrigi și dușmăanii, cimentând tot mai puternic actul unirii din 1 Decembrie 1918 făcut la Alba-Iulia, prin iubire și muncă privind la viitorul țării noastre.

Pr. Gh Stan.

CREAȚIUNEA LUMII

(Urmare).

5. Biblia și astronomia.

În urma unei greșite interpretări a textului, astronomia obiectează autorului biblic următoarele: a) este o enormă greșală a afirma, că Pământul (o planetă) a fost creat înaintea Soarelui; b) deasemenea e greșit a vorbi despre creațiunea lumii planetelor, mai înainte de apariția Soarelui, când știut este că plantele nu pot trăi fără lumină și căldură.

Prima obiecțiune ridicată împotriva hexaameronului, este fără îndoială cea mai importantă, am putea spune chiar singura din punct de vedere astronomic. Printr'o corectă interpretare a textului, ușor poate fi înlăturată. (O seamă din modalitățile prin cari se elimină aparenta contradicție, sunt amintite în scrierea lui B. Schäfer „Bibel und Wissenschaft“ p. 177).¹⁾

În realitate textul biblic nu ne silește să tragem concluzia, că Soarele a fost creat abia în ziua a patra, ci din punctul de vedere biblic geocentric trebuie să explicăm textul în sensul că Soarele precum și celelalte stele, abia în ziua a patra apar cu forma lor rotundă, sunt vizibile de pe pământ.

Schanz²⁾ caută să înlătore aparenta contradicție pe altă cale. Pornește dela împărțirea hexaameronului în opus distinctio-nis și opus ornatus. În primele 3 zile ale creațiunii se face distincția între elemente, iar în ultimele 3 zile sunt împodobite. Tot câte două zile merg paralel, prima cu a patra, a doua cu a cincea, a treia cu a șasea. Activitatea zilei prime cu cea a zilei a patra, aparțin unei singure opere, ambele pot fi despărțite numai pe cale logică, dar nu istorică. Apariția luminătorilor, este amintită numai în ziua a patra, respective în prima zi a opereii de împodobire, fiindcă începutul împodobirii trebuie să urmeze sfârșitului opereii de distincție.

Este evident că Schanz, prin acest fel de a privi tratatul biblic despre creațiune, îl despoae de caracterul lui istoric, atribuindu-i un caracter pur logic, sau ideal.

¹⁾ Dr. Th. Specht „Lehrbuch der Apologetik oder Fundamentaltheologie“ p. 133.

²⁾ „Apologetik“ v. I. p. 716.

În ceea-ce privește a doua obiecțiune, dispăre prin înlăturarea celei dintâi. Existând Soarele într'o formă oare care, precum reiese din cele precedente, a existat și căldura și lumina. Chiar și după teoria lui Laplace, soarele la început nu este considerat ca un luminator, ci numai ca o masă gazoasă, care radia căldură și lumină.

6. Originea vieții pe pământ.

A) Originea primelor organisme.

Din referatul biblic despre creațiune reiese, că întreaga viață care însuflețește Pământul (plantele, animalele și omul), a fost creată de D-zeu. Această învățătură biblică, știința nu poate și nu e îndreptățită s'o considere ca ceva greșit, cât timp ea peste tot nu poate preciza nimic documentat privitor la originea primei ființe vii. Părerea de odinioară, aprobată întru câțiva de unii, că primele ființe vii s'ar fi format de-odată, nemijlocit pe cale pur mecanică din materia anorganică, fără intervenția acțiunii vreunui principiu superior, azi nu mai poate fi susținută.

Între Hexaemeren și știință este unitate de vedere numai în ceea-ce privește faptul, că viața organică are un început. La întrebarea: cum s'au născut organismele, răspunsurile diferă.

Pe de-o parte Sf. Scriptură ne învață că D-zeu a creat viața, deci El este ultima cauză a existenței a tot ce viețuește azi pe Pământ. Această învățătură a fost și este aprobată și de mulți reprezentanți ai științelor naturale.

„A fost însuși de către Louis Agassiz la 1858 și prezentată sub o formă științifică în volumul său „Essay ou clâssification“, iar în 1903 de către botanistul Reinike, care încearcă să explice creațiunea ființelor viețuitoare de către o inteligență cosmică.“¹⁾

Pe de altă parte filozofii naturaliști mai sceptici, cari caută în diferite alte forme să explice originea vieții, și anume:

a) Originea vieții este o problemă nerezolvabilă, este o enigmă.

„Ce va arăta viitorul, nu se cunoaște încă, însă din punctul de vedere actual, știința nu este favorabilă părerii, că ființele vii s'ar putea naște din materia anorganică“. Darwin, (Virckow, Dubois Reymond).

b) Pretutindeni în spațiul cosmic plutesc mici

¹⁾ Dr. N. Leon „Începutul vieții“ Viața Românească, a. 1924, p. 264.

părțile de substanțe solide, cari sunt desfăcute din corpurile cosmice în zborul lor rapid. Pe aceste părțile aderează germenii ai vieții organice, apți de a se desvolta. Când întâlnesc acești germenii de viață o lume al cărei stadiu de evoluție prezintă condițiile favorabile, încep a se desvolta și devin punctul de plecare al unei noi lumi de ființe viețuitoare. În această formă a venit viața și pe planeta noastră. (Richter, Helmholtz, Wil. Thomson). Ultimul la 1871 susține părerea că germenii organici au venit pe Pământ cu aeroliții căzuți de pe o planetă mai veche.

„Când o insulă vulcanică, zice el, se ridică din fundul unei mări, o vedem după un număr de ani acoperită de vegetație, imediat admitem fără greutate că semințele au fost aduse pe ea de vânturi, sau de valuri. Dacă aceasta este posibil, de ce ar fi imposibil să explicăm într'un mod analog și începutul vieții pe pământ?“¹⁾

Ideea dată de Thomson a fost desvoltată și popularizată de Edgard Quinet în „la Creation“. „După Quinet, viața nu a apărut în cutare, sau cutare epocă geologică, ci ea aparține universului; este de natură cosmică. Împrăștiată în univers și luată de nebuloasele cosmice, rătăcește prin spațiile cerești și este tot atât de veche ca și materia însăși, căci exista înainte ca Pământul să existe și va trăi chiar după-ce acesta se va pierde. În ziua aceea, în care Pământul s'a despărțit de masele cu care era împreună, a luat în atmosfera sa, odată cu materia din care se compune el, și germenii ființelor viețuitoare. Probabil acei germenii de viață, cari plutiseră în părțile superioare ale celei dintâi materii nebuloase, au fost distribuiți tuturor corpurilor cerești. Izvorul vieții ar fi atunci în întregul sistem solar același și ființele cari ar fi ieșit din el ar fi luat diferite forme, după vârsta și starea planetei pe care ele s'au deșus. Cu un cuvânt Pământul și-a dat sieși tot atât de puțin viața sa organică, precum și-a dat lumina sa. Amândouă, lumina și viața i-au provenit dintr'un îndepărtat și puternic focar creativ. Viața nu este mărginită într'un anumit punct al spațiului, sau al timpului. Noi nu putem găsi nici într'o parte a Pământului o generație spontană, căci întrece peste timpul care se poate socoti și este mai veche decât începuturile noastre. Viața nu e produsă de o anumită planetă, operă e prea mare pentru a fi produsă de un singur corp ceresc. Pentru a produce cea dintâi viață, trebuie mai mult decât o astră pierdută și izolată în vre-un colț al univer-

¹⁾ Dr. N. Leon „Începutul vieții“ Viața Românească a. 1924, p. 265.

sului. Acestui scop trebuia să-i servească întreaga natură, adică materia nebuloasă a întregului spațiu; cea dintâi ființă viețuitoare își are originea în nesfârșit.“¹⁾

Ipoteza lui W. Thomson, desvoltată și popularizată de Edg. Quinet, nu poate da o satisfacție rațională, fiindcă e lucru în definitiv azi recunoscut de știință, că ființele vii organice nu pot fi considerate ca existând odată cu începutul materiei, că starea temperaturii primitive (conf. teoriei Laplace) în formă de materie fluidă, fierbinte, nu permitea să trăiască în ea ființe vii. Ce-i mai mult procesul de desvoltare prin care a trecut planeta noastră, este comun și celorlalte, deci și în acele planete, ființele vii au putut apărea după un timp foarte îndelungat.

Problema originii vieții nu se lămurește nici prin această ipoteză, fiindcă rămâne și pe mai departe întrebarea: „cum au apărut pe celelalte planete ființele vii?“

c) În fine cei mai mulți naturaliști încearcă să explice originea vieții pe Pământ, prin generația spontană.

Ca cel mai vechi reprezentant al acestei ipoteze este considerat Aristotel, care credea că orice corp uscat, care devine moale și invers, produce animale. Părerea lui Aristotel privitoare la originea vieții, stă în contradicție cu experiența. Căci chiar și savanta încercare a lui John Butter Burke din Cambridge, de a produce viață prin rادیu, după cum dovedește fizicianul Williams Ramsay, n'a dat un rezultat pozitiv. Lovitura de grație o dă generației spontane Pasteur, care dovedește printr'o serie de experiențe foarte îngrijite, că este matematiceste strict dovedit, că toate organismele, cari se desvoltă în soluția zaharoasă și apoasă, nu se formează prin generația spontană, ci din germenii viețuitori cari au intrat în soluție cu aerul. „Omne vivum e vivo“.

Într'o conferință ținută la Sorbona, în prezența celor mai renumiți învățați, afirmă că: „Nu există o singură împrejurare cunoscută azi, în care să se fi văzut venind în lume ființă fără părinți. Cei ce afirmă aceasta au fost jertfa iluziilor sau cauzelor pe cari nu le-au putut descoperi sau n'au vrut să le evite.“²⁾

Afirmația lui Pasteur a fost pe deplin confirmată prin experiențele lui Schwann, Schultze, Schroder, Payen, C. Bernard etc. Iată cum caracterizează prof. Dr. N. C. Paulescu sentința dată generației

¹⁾ Dr. N. Leon „Începutul vieții“ Viața Românească, a. 1924, p. 265.

²⁾ cf. Dr. V. Suciuc „Teol. dogm. specială“ vol. I, p. 231.

spontanee: „În fața admirabilei demonstrații critice a lui Pasteur — prin care a expulsat pentru totdeauna din știință generația spontanee, — toți savanții s'au închinat, chiar și cei materialști“. Citează pe prof. de filologie Dastre, care spune: „Ipoteza generației spontanee a ființei viețuitoare a fost succesiv dată afară din toate cadrele clasificăției. Istoria științelor de observație este însăși istoria pierderilor încercate de această doctrină. Pasteur i-a dat ultima lovitură arătând, că microorganismele cele mai simple se supun legii generale, care voiește ca ființa viețuitoare să nu se formeze decât prin filiație, adică prin intervenția unui organism viu preexistent“ — și pe prof. Richet, care adaugă: „Cuvântul generației spontanee nu mai are decât un interes istoric. Experiențe simple și decisive au stabilit, că — în condițiile experimentale cele mai diverse, pe cari le putem imagina — ea nu se produce nici odată... Astăzi (1904) nu mai este un singur fiziologist, care să îndrăznească a susține ideea generației spontanee“.¹⁾

Cu toate acestea generația spontanee n'a fost părăsită. Aderenții de azi ai acestei ipoteze zic: „Trebuie făcută deosebire între generația spontanee *astfel cum era concepută* în anticitate, când se credea, că animale ca viermii și insectele s'ar putea desvolta din nămol, și între generațiunea spontanee modernă, care nu admite desvoltarea din materia anorganică decât a celor mai simple ființe viețuitoare al căror corp este constituit dintr'o plasmă omogenă nediferențiată în organe, care nu se ridică nici la rangul de celulă“.²⁾

Generației spontanee moderne îi dă deosebit avânt Haeckel. El proclamă de adevăr indiscutabil părerea, că materia viețuitoare a trebuit să se nască din materia anorganică într'un moment dat al evoluției globului, fiindcă a fost un timp când Pământul se afla într'o stare de infuzie incompatibilă pentru orice viață organică.

„Iată cum concepe Haeckel originea primelor ființe viețuitoare: 1. Viața organică este pretutindeni legată de plasmă (sau protoplasmă), substanța chimică în stare de agregare semifluidă, care conține totdeauna albumină și apă. 2. Mișcările caracteristice ale acestei substanțe viețuitoare, care se consideră ca viața organică, sunt procese fizice și chimice, cari nu se pot produce decât în interiorul limitei de temperatură determinată. 3. Înafară de aceste limite, plasma viețuitoare poate în unele cazuri a continuat să tră-

iască (moartea aparentă), dar numai în oarecare timp, de ordinar scurt. 4. Cum pământul, la fel cu celelalte planete, se afla un timp îndelungat într'o stare de fuziune cu o temperatură de mai multe mii de grade, este imposibil, ca organisme să fi trăit și în acel moment și în vecinicie. 5. Viața organică n'a putut începe decât atunci când scoarța pământului s'a răcit în deajuns pentru a permite condensarea apei. 6. Procesele chimice cari se produceau în faza aceasta de evoluție a pământului fură catalyse, cari au avut ca consecință formațiunea combinațiunii albuminoide și în fine aceea a plasmei. 7. Organismele primordiale astfel produse nu puteau fi decât monere, organisme fără organe, și individe omogene fără nucleu, asemănătoare Chromaceelor actuale. 8. Din aceste Monere primitive au eșit mai târziu primele celule prin diferențierea nucleului (Karyoplasma) și a unui corp periferic (cytoplasma“).³⁾

Pentru argumentarea ipotezei de care ne ocupăm, aderenții ei se provoacă la o seamă de pretenții analogii între lumea anorganică și manifestările vieții în ființele viețuitoare. Astfel spun că prin difuziuni de lichide s'au obținut forme de țesături celulare; dacă se toarnă o picătură de ulei ranced într'o soluție slabă de potasă caustică, se poate imita mișcarea caracteristică ființelor vii; turnând o ficătură de cloroform în apă și lăsăm la fund mai multe filamente subțiri de sticlă pe cari le ungem mai întâi cu schellack, în momentul când un filament ajunge în atingere cu o picătură de cloroform, filamentul este atras de picătură în interiorul ei. Picătura de cloroform se comportă întocmai ca o globulă sanguină albă, când înglobează o bacterie. Pe această cale putem imita la corpurile brute, nutrițiunea și digestia.

Cel mai puternic sprijin îl găsim însă în reducerea fecundației la agenții fizico-chimici.

Nici această ultimă ipoteză (generația spontanee) nu are mai multă valoare decât cea anterioară. Experiența până azi nu a putut crea nici cea mai inferioară formă de viață. Citez numai câteva din părerile oamenilor de știință:

„Cercetările continue pentru a dovedi originea primelor organisme din materia anorganică, au înregistrat până azi un rezultat nul“, a spus marele filozof vienez Julius Wiesner;⁴⁾ Strasburger: „Azi știm, că în întreg domeniul care poate fi cercetat de noi; substanța vie își are originea

¹⁾ Dr. N. Leon „Începutul vieții“ Viața Românească a. 1924, pag. 269.

²⁾ Dr. N. Leon „Începutul vieții“ Viața Românească a. 1924, pag. 269.

³⁾ Specht „Lehrbuch der Apologetik“ p. 149, cf. Reinhold „Der alte und des neue glaube“ p. 40.

numai într'o altă substanță vie". Die Kultur der Gegenwart. Zellen- und gewerbelehre I. 51; — Rud. Hertwig: „Rezultatul final al tuturor cercetărilor și observărilor mai noi este unul și același: toate organismele își au originea în alte organisme mai vechi“. Lehrb. d. Botanik 4; Reinke „Generația echivocă înfățișată încă și azi de unii biologi ca un postulat natural filozofic, după toate cercetările făcute nu se dovedește ca atare“. Grundzüge der Biologie 25; Wasmann: „Prin cele patru axiome: Omne vivum ex vivo, Omnis cellula ex cellula, Omnis nucleus ex nucleo, Omne chromosoma a chromosomate, face pentru naturalistii moderni imposibilă generația echivocă“. Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie 204.¹⁾

Acelaș lucru îl afirmă și Wilh. Branca prin cuvintele: „Tot cel ce afirmă că din materia străveche anorganică s'au născut primele ființe vii, presupune o minune; o minune tot atât de mare, precum este cea presupusă de biserică. Și întreaga deosebire este atunci numai aceea că aci este vorba de o minune săvârșită de materia absolut lipsită de viață, pe când dincolo D-zeu, o ființă spirituală este înfățișat ca cel ce a produs minunea.“²⁾

Deci știința nu poate explica originea vieții. Dacă viața s'a născut nemijlocit din materia anorganică, sau dacă a fost creată de D-zeu științele naturale n'au să stabilească, cât timp aceasta este o chestiune care aparține domeniului filozofiei naturale trebuie să privească viața, ca pe ceva dat.³⁾

(Va urma).

Muntean

Adunarea protopopească din Tg.-Mureș.

La 7 Martie a. c. s'a ținut adunarea protopopească a tractului Tg.-Mureș. Au fost de față toți membrii, afară de unul care și-a motivat absența.

Adunarea a avut un bogat program de discutat. Între altele, s'a luat cu aprobare la cunoștință repartitia protopopească, rațiociniile pe 1928, bugetul pe 1929, precum și repartitia tractuală, aprobată de Ven. Consiliu Eparhial.

Dl Dr. Emil Dandea, ca episcop al bisericii centrale, aduce la cunoștința adu-

¹⁾ Donat „Cosmologia“ p. 271.

²⁾ „Der stand unserer Kenntnisse vom fossilen Menschen“ Leipzig 1910 pag. 93, cf. Specht.

³⁾ Wilh. Waagen „Die Entwicklungslehre und die Tatsachen der Paläontologie“ München 1909 pag. 49.

nării, că în urma intervenirii dlui protopop Ștefan Russu, biserica centrală a fost împroprietărită cu 20 jug. pădure de brad, precum și parohiile cu filiile din tract, cu câte 10 jug., în total 250 jug. Fiecare jug. s'a vândut cu un câștig netto de 20.000 Lei, în total cinci milioane Lei. Fiecare din cei împroprietăriți au dăruit $\frac{1}{3}$ bisericii centrale din Tg.-Mureș, așa că aceasta are de primit un milion nouă sute treizeci și trei mii Lei. Propune că pentru acest fapt să se voteze mulțumită protocolară dlui protopop Ștefan Russu, pentru multele alogări și oboseli făcute în ajungerea acestui mare câștig, care va ajuta mult oropsitele parohii din această parte a secuimii.

Totodată se amintește un moment deosebit în viața acestui tract și anume împlinirea de mănoasă activitate alor 40 ani de preoție a dlui protopop Ștefan Russu, dintre cari 27 ani de protopopie.

La masa oferită de dl protop., s'a toastat pentru sănătatea dlui protopop și a doamnei, din partea preoților Pavel Suciu, Teodor Muica și Dorift Șuteu.

Aceste manifestări de sinceră simpatie s'au manifestat și cu ocaziunea conferinței preoțești, ținută la 21 Martie a. c., când în semn de aducere aminte de acest moment deosebit, s'au fotografiat în corpore toți preoții tractului în frunte cu dl protopop Ștefan Russu.

Correspondent

CRONICA

Predici în Catedrală. Joi, în 9 Mai (Înălțarea Domnului) va predica arhidiaconul Dr. Ion Vască, decanul Acad. Teol., — Vineri, în 10 Mai va predica protopopul Clujului, Nicolae Vasîu, — iar Duminică, în 12 Mai va predica pr. Dr. Ion Pașca, prof. de teologie.

Conferința preoțească a protopopiatului *Lupșa*, împreună cu misionarism religios se va ținea în parohia *Runc*, în zilele de 25—27 Mai a. c.

Sâmbătă seara vecernie cu eshortație ținută de prot. V. Gan.

Duminică dimineața utrenie și liturghie în sobor. Predică pr. S. Jina. Eșire în pro-

gade, sf. apei, a untului de lemn și paras-tas pentru morți. Predică pr. V. Șpan și Petru Sabău.

Vecernia, împărțire de cărți, cuvântare pr. V. Șpan, eventual și o conferință religioasă.

După ora 5 conferința intimă a preoților, cu un program bogat. Conferința se va continua și a doua zi.

Lupta împotriva alcoolismului, în timpul din urmă a luat un mare avânt la noi în țară. E drept că deocamdată mai mult în teorie decât în practică. Totuși nădăjduim că sub scutul legilor și ordonanțelor se va putea organiza cu încetul și lupta practică, mai ales cea de înlocuire a cârciumelor, prin localuri de întrunire, unde se va servi numai ceai și băuturi nealcoolice. De curând Min. Muncii a înprospătat organelor administrative decizia Nr. 3561—1925 prin care s'a dispus închiderea cârciumelor tot timpul, în zilele de Duminică și sărbători. Și cum acest ordin a fost dat numai în Ardeal, Banat și Bucovina, prin decizia ministerială Nr. 14818—1929, a fost estins asupra întregii țări. Min. Muncii a mai intervenit la Min. de Interne să dea instrucțiuni prefecturilor, ca, de acord cu autoritățile comunale, să pună la dispoziția locuitorilor din sate câte un local potrivit pentru instalarea de ceainării, precum și o sală de lectură, eventual o instalație de radio. Sunt măsuri foarte bune, numai să se pună și în aplicare, nu cum se face cu închisul cârciumelor, închise pe din față și deschise pe din dos. Însuși dl I. Răducanu, ministrul muncii s'a convins despre acest lucru Duminica trecută, în inspecția ce a făcut-o în jud. Brăila, unde în comuna Valea-Cânepei, a găsit cârciuma deschisă și pe primar în ea.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 9—1929

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de *cântăreț* al parohiei ortodoxe române *Brancovonești*, protopopiatul Reghin, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Pământul cultivabil primit prin Ref. Agrară în mărime de (5) cinci jugăre.

2. $\frac{1}{3}$ din venitele stolare îndatinate.

Cererea de concurs e a se înainta la oficiului paroh. în termenul prescriș, însoțit de:

a) Carte de botez.

b) Certificat de pe ultimul an școlar.

c) Diplomă de cântăreț.

d) Certificat de bună purtare dela parohul său.

Brancovonești, 24 Febr. 1929.

Crăciun Ghearghe,
paroh-pres.

Silaghi Simion,
notar.

Nr. 307—1929.

Văzut!

Reghin, la 22 Aprilie 1929.

Ioan Maloș, protopop.

Nr. 397/1929.

2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune, pe lângă parohul George Maier, din *Toplița* I. — parohie de clasa I. — se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Capelanului i-se asigură următoarele venituri:

1. Salar dela Stat.

2. Locuință, casa parohială de lângă biserică, cu supraedificate și grădină.

3. 7 jug. cad. fânaș, ca sesiune parohială.

4. $\frac{1}{2}$ jug. cad. de pădure în fiecare an.

5. Una miertă cucuruz și una zi de lucru dela 180 de familii, eventual echivalentul acestora în bani, după prețul zilei.

6. Jumătate venitele stolare din și afară de biserică.

Nou alesul capelan va fi îndatorat a purta oficiul parohial. Reflectanții la acest post își vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc cererea instruită conform regulamentului în vigoare, în termenul deschis, având a se prezenta personal la oficiul nostru și cu prealabilă încunoștințare și în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Reghin, la 23 Aprilie 1929.

Oficiul protopopesc ortodox-român, în conțelegere cu Consiliul parohial din *Toplița*.

Ioan Maloș, protopop.